

HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG CHƯƠNG TRÌNH CHĂM SÓC, GIÁO DỤC TRẺ MẦM NON TẠI LIÊN BANG NGA

Đặng Lan Phương

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Trường mầm non luôn đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng nền tảng phát triển toàn diện cho trẻ nhỏ. Liên bang Nga luôn chú trọng sự phát triển vượt bậc của trẻ ở giai đoạn mầm non, thể hiện qua việc thực hiện Chương trình chăm sóc, giáo dục trẻ với đa dạng các hoạt động giáo dục ở trường mầm non, trong đó có hoạt động trải nghiệm. Bài viết giới thiệu khái quát về giáo dục mầm non Liên bang Nga, về Chương trình giáo dục mầm non và việc tổ chức hoạt động trải nghiệm đang được thực hiện ở các trường mầm non tại Liên bang Nga.

Từ khóa: chương trình giáo dục, hoạt động trải nghiệm, trẻ mầm non, Liên bang Nga

Nhận bài ngày 10.01.2024; gửi phản biện, chỉnh sửa và duyệt đăng ngày 28.02.2024

Liên hệ tác giả: Đặng Lan Phương; Email: dlphuong@daihocthudo.edu.vn

1. MỞ ĐẦU

Giáo dục mầm non (GDMN) đóng vai trò quyết định trong việc hình thành những nền tảng vững chắc cho sự phát triển toàn diện của trẻ. Ở Liên bang Nga, GDMN không chỉ tập trung vào việc truyền đạt kiến thức, mà còn mở ra cánh cửa tới một hành trình khám phá và trải nghiệm đầy sáng tạo. Đặc biệt, việc đổi mới và đa dạng hóa các hoạt động giáo dục, trong đó có hoạt động trải nghiệm tại các trường mầm non Liên bang Nga thể hiện sự cam kết vững chắc vào việc tạo nên môi trường giáo dục sáng tạo và phù hợp với trẻ mầm non.

Trong bối cảnh thế giới ngày càng phát triển với sự thay đổi nhanh chóng của công nghệ, việc giúp trẻ phát triển các kỹ năng cần thiết để tự tin bước vào tương lai là rất quan trọng. Tại các trường mầm non Liên bang Nga, việc tạo ra môi trường học tập không chỉ dựa trên việc truyền thụ kiến thức mà còn chú trọng vào việc thúc đẩy sự sáng tạo, tư duy phản biện và kỹ năng xã hội.

Hoạt động trải nghiệm tại các trường mầm non Liên bang Nga đã trở thành một phần quan trọng của việc định hình quá trình giáo dục dành cho trẻ. Thay vì chỉ ngồi trong lớp học trẻ được khuyến khích tham gia vào các hoạt động thực tế, tương tác với môi trường xung quanh và tìm hiểu thông qua trải nghiệm thực tế. Việc này không chỉ giúp trẻ phát triển kiến thức một cách hiệu quả hơn mà còn giúp trẻ hình thành tư duy logic, kỹ năng giải quyết vấn đề và khả năng làm việc nhóm.

Qua việc tìm hiểu về GDMN và hoạt động trải nghiệm của trẻ mầm non tại Liên bang Nga, bài viết đề cập đến những lợi ích mà các hoạt động trải nghiệm mang lại cho sự phát triển toàn diện của trẻ nhỏ, từ khả năng thể hiện cảm xúc cho đến khả năng thích nghi với môi trường xung quanh.

2. NỘI DUNG

2.1. Giới thiệu về Giáo dục mầm non Liên bang Nga

GDMN là giai đoạn giáo dục đầu tiên đặt nền móng cho sự hình thành và phát triển nhân cách của trẻ, vì vậy trong nhiều năm qua Liên bang Nga luôn chú trọng đầu tư và phát triển GDMN. Theo Điều 43 của Hiến pháp Liên bang Nga, được thông qua năm 1993 đã quy định trẻ em được học miễn phí tại các trường mầm non công lập trên toàn quốc [1].

Luật Giáo dục Liên bang Nga được Quốc hội Nga thông qua năm 2012 đã đánh dấu một giai đoạn mới trong sự phát triển của GDMN. Văn bản này có ý nghĩa rất quan trọng, là sự công nhận tầm quan trọng của GDMN đối với sự phát triển của trẻ, mặt khác đặt ra yêu cầu phát triển đối với hệ thống trường mầm non, nhằm đảm bảo chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ em trên toàn nước Nga [2].

GDMN ở Liên bang Nga thực hiện việc nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ từ 2 tháng đến 7 tuổi với mục tiêu đảm bảo sự phát triển về trí tuệ, nhân cách và thể chất của trẻ. Nhiệm vụ của GDMN là truyền đạt cho trẻ những nền tảng cơ bản của văn hóa và các quy tắc ứng xử trong xã hội, cũng như giáo dục nhận thức và thẩm mỹ. Việc giáo dục trẻ mầm non phải hướng tới mục đích làm phong phú cuộc sống tinh thần của trẻ và phát huy tối đa khả năng của trẻ, coi trọng phát huy tính tích cực, tính sáng tạo của trẻ trong các hoạt động, đặc biệt là hoạt động vui chơi. Đồng thời, chú trọng giáo dục thể chất cho trẻ trong giai đoạn tuổi mầm non, quan tâm đến đặc điểm cá nhân của từng trẻ, đảm bảo sự phát triển hài hòa của trẻ, tạo cơ hội cho từng trẻ được phát triển tốt nhất.

Để đảm bảo cơ hội tiếp cận GDMN cho tất cả trẻ em, Liên bang Nga đã phát triển đa dạng các loại hình trường, nhóm lớp mầm non với các chế độ sinh hoạt mang tính linh hoạt nhằm đáp ứng nhu cầu của các gia đình có con trong độ tuổi mầm non. Hiện nay, có khoảng hơn 46.000 cơ sở GDMN trên toàn nước Nga, chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục gần 5 triệu trẻ trong độ tuổi từ 2 tháng tuổi đến 7 tuổi. Bên cạnh loại hình trường mầm non truyền thống còn, tại Liên bang Nga có các loại hình cơ sở GDMN như:

- Trường mầm non dành cho những trẻ có thiên hướng phát triển trí tuệ hoặc nghệ thuật, thẩm mỹ hoặc thể chất;
- Trường mầm non dành cho trẻ khuyết tật thể chất và tinh thần, cần được chăm sóc và phục hồi chức năng;
- Các nhóm lưu trú ngắn hạn dành cho trẻ và cha mẹ trẻ được tổ chức trong các trường mầm non, tại các trung tâm sáng tạo dành cho trẻ em và các trung tâm giáo dục đặc biệt hoặc trung tâm tư vấn tâm lý;
- Các nhóm giáo dục tại nhà gồm trẻ em và bảo mẫu, nhóm trẻ gia đình”, do cha mẹ trẻ tổ chức tại nhà;

- Nhóm trẻ lưu trú ngắn hạn trong trường mầm non hoặc các cơ sở giáo dục có nhóm lớp mầm non.

Tuy nhiên, mạng lưới các nhóm lưu trú ngắn hạn mặc dù đang phát triển rất nhanh nhưng không thay thế được các cơ sở GDMN truyền thống, vốn đã có lịch sử hình thành và phát triển từ cuối thế kỉ thứ 19. Ngoài ra, thời gian trẻ được chăm sóc, giáo dục tại các trường mầm non cũng linh hoạt, tùy theo nhu cầu của gia đình cha mẹ có thể lựa chọn gửi trẻ trong 10 tiếng, 12 tiếng, 14 tiếng hoặc cả ngày đêm. Việc đa dạng thời gian chăm sóc, giáo dục trẻ đã đáp ứng được nhu cầu của cha mẹ và giúp tăng khả năng tiếp cận với giáo dục mầm non cho tất cả trẻ em và gia đình các em.

Trong những năm gần đây, bối cảnh phát triển kinh tế, xã hội và hội nhập quốc tế ở Liên bang Nga dẫn đến sự xuất hiện các trường mầm non chất lượng cao, trường song ngữ hoặc có áp dụng một số phương pháp giáo dục tiên tiến của nước ngoài. Các loại hình dịch vụ chất lượng cao hoặc chương trình chăm sóc giáo dục cá nhân theo yêu cầu luôn được phụ huynh quan tâm và sẵn sàng chi trả thêm kinh phí.

Việc phát triển mạng lưới và đa dạng hóa các loại hình dịch vụ giáo dục đã đáp ứng được nhu cầu về GDMN ngày càng cao của xã hội, đồng thời đặt ra yêu cầu hoàn thiện và nâng cao hơn nữa chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ ở các trường mầm non. Trước tiên là nâng cao tính chuyên nghiệp và phẩm chất cá nhân của giáo viên mầm non, đòi hỏi giáo viên phải được trang bị thêm những kiến thức và kỹ năng nghề nghiệp, tiếp cận với các xu thế mới, tri thức mới, những mô hình giáo dục hiện đại để áp dụng vào thực tiễn chăm sóc, giáo dục trẻ. Giáo viên mầm non là người chịu trách nhiệm về tính mạng và sức khỏe của trẻ em, thực hiện công việc giáo dục thuộc nhiều lĩnh vực, đòi hỏi một sự tiêu tốn rất lớn về trí lực và thể chất.

2.2. Chương trình giáo dục mầm non Liên bang Nga

Cùng với quá trình hình thành và phát triển GDMN, Bộ Giáo dục Liên bang Nga đã xây dựng và đưa vào triển khai trong thực tiễn nhiều chương trình chăm sóc, giáo dục trẻ ở trường mầm non. Việc thực hiện các chương trình đó đã góp phần không nhỏ vào sự phát triển của GDMN Liên bang Nga. Tuy nhiên, trước những thay đổi lớn về kinh tế, xã hội đòi hỏi phải xây dựng một chương trình mới hướng tới nâng cao chất lượng GDMN, đồng thời đáp ứng được đặc điểm phát triển kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội của đất nước và đặc điểm của trẻ em lứa tuổi mầm non trong giai đoạn hiện nay.

Xuất phát từ yêu cầu đó Bộ Giáo dục Liên bang Nga đã ban hành Chương trình giáo dục mầm non vào năm 2022 thay thế cho các chương trình trước. Đây là công sức lao động và sáng tạo của tập thể các nhà nghiên cứu, họ đã xây dựng một chương trình GDMN từ kết quả những nghiên cứu khoa học mới nhất đã được kiểm nghiệm nhiều năm trong thực tế. Chương trình được xây dựng trên cơ sở phát huy những điểm mạnh của chương trình trước đây, bổ sung, điều chỉnh cho phù hợp với yêu cầu đổi mới của giáo dục mầm non, hướng tới sự phát triển toàn diện và đồng bộ nhân cách của trẻ. Để phù hợp với quan điểm mới về GDMN, đánh giá vai trò tự phát triển của trẻ em lứa tuổi mầm non, trong chương trình nhấn mạnh vai trò giáo dục nhằm hình thành nhân cách trẻ và phát huy những thế mạnh của trẻ, tránh sử dụng biện pháp áp đặt đối với trẻ. Bên cạnh đó chương trình cũng phát huy tối đa những mặt mạnh của giáo dục mầm non truyền thống: thực hiện chăm sóc, giáo dục, phát triển toàn diện cho trẻ trên cơ sở tổ chức đa dạng các loại hình hoạt động sáng tạo. Các nhà giáo dục đã xây dựng chương trình dựa trên

nguyên tắc giáo dục phát triển và quan điểm khoa học của các nhà giáo dục Nga nổi tiếng như Vugôtxki L.C.: “*Nếu giáo dục được tổ chức đúng hướng thì tự nó sẽ phát triển*”, quá trình giáo dục và phát triển tâm lý là hai quá trình không tách rời, phụ thuộc vào nhau, do vậy “*Giáo dục được sử dụng như một phương tiện cần thiết và hữu hiệu cho sự phát triển toàn diện của trẻ*”. (Đavudốp B.B.). Tóm lại, sự phát triển của trẻ là yếu tố quan trọng nhất và là mục tiêu hướng đến của chương trình GDMN Liên bang Nga.

Chương trình GDMN Liên bang Nga được xây dựng trên nguyên tắc phù hợp với nền văn hóa, phát huy những tinh hoa văn hóa của dân tộc và truyền thống giáo dục lâu năm. Trong quá trình giáo dục trẻ được tiếp cận với nền văn hóa của nhân loại (tri thức, đạo đức, nghệ thuật, lao động...), làm quen với các giá trị tinh thần, đạo đức và văn hóa, xã hội truyền thống của dân tộc Nga, từ đó giáo dục trẻ tự hào, tôn trọng lịch sử, văn hóa của gia đình, dòng họ và quốc gia [4].

Những mục tiêu chính của Chương trình GDMN là tạo những điều kiện thuận lợi nhất cho trẻ trong suốt những năm tuổi mầm non, hình thành nền tảng văn hóa nhân cách, phát triển toàn diện các phẩm chất tâm sinh lý, phù hợp với những đặc điểm lứa tuổi và đặc điểm riêng của trẻ nhằm chuẩn bị cho trẻ hành trang bước vào cuộc sống. Những mục tiêu này được thực hiện trong quá trình tổ chức các hoạt động dành cho trẻ mầm non như hoạt động vui chơi, học tập, nghệ thuật và hoạt động lao động. Để đạt được mục tiêu đặt ra của chương trình, nhà trường và giáo viên mầm non cần chú trọng những điểm sau:

- Cần quan tâm đến sức khỏe, đời sống tình cảm và mức độ phát triển toàn diện của trẻ, tạo bầu không khí thân ái, thái độ yêu thương với tất cả trẻ nhằm nuôi dưỡng tính cởi mở, chan hòa, ham hiểu biết, chủ động của trẻ, hướng tới phát triển tính tự lập và sáng tạo.
- Sử dụng đa dạng các loại hình hoạt động khác nhau, liên kết các hoạt động nhằm nâng cao hiệu quả của quá trình giáo dục.
- Tổ chức một cách sáng tạo quá trình chăm sóc, giáo dục trẻ ở trường mầm non. Chú trọng tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho trẻ.
- Sử dụng đa dạng các tài liệu, trang thiết bị dạy học nhằm phát triển tính sáng tạo, phù hợp với sở thích và năng khiếu của mỗi trẻ.
- Tôn trọng, khuyến khích ý tưởng và các sản phẩm sáng tạo của trẻ.
- Chú trọng sự phối kết hợp giữa giáo dục gia đình và nhà trường, thu hút sự tham gia của cha mẹ trẻ vào công tác chăm sóc, giáo dục trẻ ở trường mầm non.
- Chú trọng đến tính kế thừa và liên tiếp trong giáo dục từ mầm non lên tiểu học, tránh sự quá tải trong học tập đối với trẻ lứa tuổi mầm non.

Để thực hiện được các nhiệm vụ và mục tiêu của chương trình GDMN, vai trò của giáo viên mầm non rất quan trọng đối với trẻ ngay từ những ngày đầu tiên trẻ đến trường, đúng như chia sẻ của Bộ trưởng Bộ Giáo dục Liên bang Nga Sergey Kravtsov “*Không gì có thể thay thế được sự tương tác của giáo viên với từng trẻ*”. Mức độ phát triển của trẻ phụ thuộc rất nhiều vào khả năng sư phạm, trình độ văn hóa và tình yêu thương của giáo viên đối với trẻ.

Chương trình GDMN Liên bang Nga bao gồm các lĩnh vực giáo dục: phát triển giao tiếp, xã hội; phát triển nhận thức; phát triển ngôn ngữ; phát triển nghệ thuật và thẩm mỹ và phát triển

thể chất. Chương trình được xây dựng theo lứa tuổi, bao gồm 7 độ tuổi như sau: 02 tháng -1 tuổi; từ 1-2 tuổi; từ 2-3 tuổi; từ 3-4 tuổi; từ 4-5 tuổi; từ 5-6 tuổi; từ 6-7 tuổi

Trong mỗi lĩnh vực của chương trình chăm sóc, giáo dục trẻ theo lứa tuổi bao gồm các nhiệm vụ chăm sóc giáo dục trẻ và nội dung giáo dục cũng như các yêu cầu cần đạt đối với trẻ. Tất cả hoạt động giáo dục trong nhà trường được kết nối với nhau, trong đó hoạt động vui chơi chiếm một vị trí trung tâm, là hoạt động chủ đạo của trẻ. Thông qua vui chơi, nền tảng nhân cách của trẻ được hình thành, giúp trẻ định hướng trong các quan hệ với môi trường tự nhiên và xã hội, các kỹ năng hợp tác ban đầu được hình thành. Khi chơi cùng nhau, trẻ học cách thiết lập các mối quan hệ, học giao tiếp, thể hiện ý kiến cá nhân, qua đó hình thành và phát triển nhân cách cho trẻ. Trong quá trình giáo dục trẻ ở trường mầm non, trò chơi chiếm một vị trí đặc biệt, vừa là hình thức tổ chức cuộc sống và hoạt động của trẻ, vừa là phương tiện phát triển toàn diện cho trẻ đồng thời là một trong những phương pháp giáo dục trẻ. Việc hạn chế cho trẻ được tự do vui chơi sẽ dẫn đến những vấn đề nghiêm trọng trong sự phát triển kỹ năng xã hội của trẻ. Chính vì vậy, giáo viên mầm non ở các trường mầm non Liên bang Nga luôn chú trọng tiềm năng của hoạt động vui chơi, tận dụng mọi cơ hội cho trẻ được chơi, đặc biệt phát huy tính sáng tạo, tinh thần hợp tác của trẻ thông qua chơi.

Ngoài ra, chương trình GDMN còn có nội dung hướng dẫn giáo viên phối hợp với cha mẹ và cộng đồng trong chăm sóc giáo dục trẻ mầm non, trong đó nhấn mạnh việc phối hợp với cha mẹ hoặc người đại diện theo pháp luật của trẻ phải dựa trên nguyên tắc thống nhất và hợp tác từ phía gia đình và trường mầm non.

Một nội dung mới cũng rất quan trọng của Chương trình GDMN là giáo dục hòa nhập cho trẻ có nhu cầu giáo dục đặc biệt: trẻ khuyết tật, trẻ em thuộc các nhóm dễ bị tổn thương về mặt xã hội (trẻ mồ côi, trẻ gia đình di cư...). Trường mầm non thực hiện giáo dục hòa nhập là sẵn sàng chấp nhận bất kỳ trẻ nào, bất kể trẻ có những đặc điểm riêng khác biệt về tâm sinh lý, vị trí xã hội, văn hóa dân tộc, quốc gia, tôn giáo,... và cung cấp cho trẻ những điều kiện phát triển tối ưu nhất.

2.3. Tổ chức hoạt động trải nghiệm cho trẻ tại các trường mầm non Liên bang Nga

Trong bối cảnh môi trường giáo dục tại trường mầm non ngày càng thay đổi và phát triển, việc giúp trẻ nhỏ hòa mình vào môi trường học tập một cách tự nhiên và hiệu quả trở nên vô cùng quan trọng. Tại các trường mầm non của Liên bang Nga hoạt động trải nghiệm (HĐTN) là một hình thức giáo dục, tập trung vào việc cho trẻ khám phá và tương tác trực tiếp với môi trường và thế giới xung quanh. Đây là một cách tiếp cận mang tính tương tác và thực hành, nhằm kích thích sự tò mò, tư duy sáng tạo và sự phát triển toàn diện của trẻ nhỏ. Mục tiêu của HĐTN là tạo ra môi trường học tập đầy hứng thú và gần gũi cho trẻ. Thay vì dựa vào việc truyền đạt kiến thức một cách trực tiếp, hoạt động này tạo điều kiện cho trẻ học hỏi một cách tự nhiên thông qua việc tham gia vào các hoạt động tương tác và thực hành. Giáo viên khuyến khích trẻ sử dụng tư duy sáng tạo và tư duy phản biện để giải quyết các vấn đề và khám phá những khía cạnh mới. Thay vì cung cấp chỉ dẫn chi tiết, giáo viên thường tạo ra tình huống và cung cấp vật liệu để trẻ tự tìm hiểu và tạo ra giải pháp.

Các HĐTN thường được thực hiện theo hình thức làm việc nhóm, điều này tạo cơ hội cho trẻ phát triển kỹ năng giao tiếp và tương tác xã hội, trẻ học cách hợp tác, lắng nghe ý kiến của người khác và thể hiện ý tưởng của mình. Điều này không chỉ giúp trẻ phát triển kỹ năng xã

hội mà còn tạo nền tảng cho sự phát triển tương lai. HĐTN tại các trường mầm non Liên bang Nga hướng tới xây dựng thái độ tích cực đối với việc học hỏi và khám phá, trẻ trở nên tự tin hơn trong việc đặt câu hỏi, thử nghiệm ý tưởng, và tham gia vào các hoạt động tương tác. Trong môi trường giáo dục đa dạng và phong phú của các trường mầm non tại Liên bang Nga, việc tổ chức HĐTN đã trở thành một phần quan trọng trong quá trình giáo dục và phát triển của trẻ mầm non. Qua việc khám phá và học hỏi thông qua trải nghiệm, trẻ không chỉ có cơ hội phát triển kiến thức mà còn rèn luyện các kỹ năng xã hội và sự sáng tạo.

Việc tổ chức các HĐTN cũng khuyến khích sự sáng tạo và tư duy độc lập của trẻ. Thay vì chỉ đưa ra các kiến thức cụ thể, các hoạt động này thường đặt ra các câu hỏi mở, khuyến khích trẻ tìm kiếm và tìm hiểu thêm thông qua quá trình tìm tòi và khám phá. Điều này giúp trẻ phát triển khả năng giải quyết vấn đề và tư duy linh hoạt.

Trong quá trình giáo dục tại các trường mầm non tại Liên bang Nga, HĐTN đã chứng tỏ là một công cụ hết sức hiệu quả để thúc đẩy phát triển toàn diện của trẻ em thông qua việc tạo ra môi trường kết hợp giữa học tập và vui chơi, các em không chỉ học hỏi kiến thức mà còn phát triển kỹ năng tư duy sáng tạo. Để tổ chức HĐTN ở trường mầm non trước tiên cần xây dựng môi trường học tập tích cực. Các trường mầm non tại Liên bang Nga đã nhận thức rõ rằng việc tạo hứng thú và yêu thích học hỏi từ nhỏ có tầm quan trọng to lớn đối với sự phát triển của trẻ. Với mục tiêu tạo ra môi trường học tập tích cực, HĐTN được thực hiện thông qua việc kết hợp học tập và vui chơi, từ đó tạo ra sự quan tâm, mong muốn khám phá của trẻ đối với thế giới xung quanh.

Các HĐTN không chỉ đơn thuần là việc vui chơi mà còn là cách thúc đẩy sự phát triển trí tuệ và tư duy logic của trẻ. HĐTN tại trường mầm non tại Liên bang Nga bao gồm các hoạt động dựa trên tương tác trực tiếp với môi trường và thế giới xung quanh, nhằm khuyến khích sự tò mò, sáng tạo và khám phá của trẻ nhỏ.

Dưới đây là một số ví dụ về HĐTN thường được tổ chức tại trường mầm non tại Liên bang Nga:

- Khám phá thiên nhiên: Trẻ sẽ được dẫn đi dạo chơi tại các khu vườn, công viên hoặc khu rừng gần trường để khám phá thế giới tự nhiên. Trẻ có thể quan sát cây cỏ, hoa, bướm, côn trùng và thu thập các vật liệu thiên nhiên như lá, cành cây, đá sỏi để sử dụng trong các hoạt động tạo hình sáng tạo.

- Thực hiện thí nghiệm đơn giản, tham gia dự án: Trẻ có thể tham gia vào các hoạt động thí nghiệm đơn giản như tạo bọt xà phòng, tạo màu sắc từ thực phẩm, tạo hiện tượng nước đông, hay tạo bọt khí từ nước xà phòng,... Những hoạt động này giúp trẻ hiểu về các khái niệm khoa học cơ bản một cách thú vị và tương tác trực tiếp với quá trình thực nghiệm.

- Hoạt động nghệ thuật và sáng tạo: Trẻ được khuyến khích sáng tạo và thể hiện tài năng nghệ thuật thông qua việc vẽ, tạo hình từ đất sét, xây dựng mô hình và tạo ra các tác phẩm sáng tạo khác. Những hoạt động này giúp trẻ phát triển khả năng thẩm mỹ, tư duy sáng tạo và kỹ năng thực hiện các dự án.

- Thực hiện các hoạt động nấu ăn: Trẻ có thể tham gia vào các hoạt động nấu ăn đơn giản, như làm bánh, pha nước cam, làm sữa chua hay tạo ra các món ăn nhẹ từ các nguyên liệu sẵn

có. Điều này giúp trẻ hiểu về quy trình nấu ăn, khám phá các nguyên liệu và phát triển kỹ năng làm việc nhóm.

- Thăm các thăm quan các danh lam, thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hóa của địa phương: Trẻ có thể được dẫn đi thăm thư viện, bảo tàng, công trình văn hóa, lịch sử, nhà máy sản xuất thực phẩm hoặc trạm cứu hỏa... Những hoạt động này giúp trẻ hiểu về các lĩnh vực khác nhau trong xã hội và mở rộng kiến thức của trẻ.

- Tham gia hoạt động vận động và thể thao: Trẻ thường tham gia vào các hoạt động vận động như trò chơi ngoài trời, các trò chơi và hoạt động thể thao. Những hoạt động này không chỉ tạo ra niềm vui mà còn phát triển sức khỏe, tăng cường kỹ năng vận động và xây dựng tinh thần đồng đội.

Những HĐTN này không chỉ giúp trẻ nhỏ học hỏi kiến thức mà còn khuyến khích sự sáng tạo, kỹ năng xã hội và tư duy độc lập từ độ tuổi mầm non. Giáo viên luôn chú trọng, khuyến khích tương tác nhóm trong HĐTN, khi hoạt động cùng nhau trong những dự án như xây dựng mô hình, tạo hình từ vật liệu tái chế, hoặc cùng nhau trồng và chăm sóc cây, trẻ học cách lắng nghe ý kiến của người khác, thể hiện ý tưởng cá nhân và hợp tác với nhau để đạt được mục tiêu chung.

Trong môi trường HĐTN, trẻ được khuyến khích thể hiện sự sáng tạo và tư duy độc lập. Thay vì chỉ truyền đạt kiến thức, giáo viên tạo ra các tình huống thách thức, khám phá để trẻ tự mình tìm kiếm câu trả lời và giải pháp. Điều này phát triển tư duy logic, kỹ năng giải quyết vấn đề và khả năng đưa ra quyết định đúng đắn cho trẻ. Tác giả Chuchmanova E.I. trong Luận án tiến sĩ của mình đã nhấn mạnh: “Khi tổ chức HĐTN cho trẻ trong cơ sở GDMN, trước hết giáo viên phải căn cứ vào đặc điểm hoạt động nhận thức của trẻ mầm non, đánh giá mức độ hình thành của tư duy để lựa chọn những hoạt động phù hợp với độ tuổi và mức độ hứng thú cũng như sự phát triển tư duy của trẻ” [5]. Vì vậy, khi tổ chức các HĐTN giáo viên mầm non luôn động viên, hỗ trợ và khuyến khích trẻ tự tìm tòi, khám phá, tôn trọng những ý kiến cá nhân của trẻ, tránh áp đặt hoặc làm thay cho trẻ, điều đó thúc đẩy thái độ tích cực và lòng yêu thích học hỏi của trẻ và sẽ ảnh hưởng tích cực đến sự phát triển của trẻ trong tương lai.

3. KẾT LUẬN

HĐTN tại các trường mầm non Liên bang Nga là một hình thức giáo dục giúp trẻ phát triển tư duy sáng tạo, kỹ năng xã hội và khả năng thích nghi trong cuộc sống. Việc tổ chức hoạt động trải nghiệm tại trường mầm non tại Liên bang Nga không chỉ tạo ra môi trường vui chơi, học tập tích cực, mà còn là cơ hội cho trẻ phát triển kiến thức, kỹ năng xã hội và sự sáng tạo, thúc đẩy sự phát triển toàn diện của trẻ. Qua khám phá, tương tác và tìm hiểu thông qua trải nghiệm, trẻ em được khuyến khích phát triển kiến thức, kỹ năng xã hội và sự sáng tạo, tạo nền tảng vững chắc cho tương lai của trẻ sau này.

Bài học từ việc xây dựng các mô hình GDMN tại Liên bang Nga và tổ chức các HĐTN nhằm thúc đẩy sự phát triển của trẻ là kinh nghiệm để các nhà giáo dục Việt Nam nghiên cứu, lựa chọn và ứng dụng cho phù hợp với điều kiện GDMN tại Việt Nam. Chỉ khi trẻ được thực sự đặt vào trung tâm quá trình giáo dục và tạo điều kiện cho trẻ phát triển toàn diện, mới có thể xây dựng một tương lai tươi sáng và bền vững cho giáo dục nói chung cũng như cho chăm sóc, giáo dục trẻ mầm non.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Quốc hội Liên bang Nga (1993) *Hiến pháp Liên bang Nga*, Liên bang Nga.
2. Quốc hội Liên bang Nga (2012) *Luật Giáo dục Liên bang Nga*, Liên bang Nga.
3. Website của Bộ Giáo dục Liên bang Nga (edu.gov.ru).
4. Bộ Giáo dục Liên bang Nga (2022) *Chương trình giáo dục mầm non Liên bang*, Liên bang Nga.
5. Chuchmanova E.I. (2018) *Tổ chức hoạt động nhận thức cho trẻ ở các lứa tuổi*, Luận án tiến sĩ Giáo dục học, Liên bang Nga.

**EXPERIENCE ACTIVITIES IN THE PROGRAM
OF CARING AND EDUCATING CHILDREN
AT PRESCHOOL IN THE RUSSIAN FEDERATION**

Abstract: *Preschools always play an important role in building a comprehensive development foundation for young children. The Russian Federation always focuses on the outstanding development of children in the preschool stage, demonstrated through the implementation of the Child Care and Education Program with a variety of educational activities in preschools, including dynamic experience. This article provides an overview of preschool education in the Russian Federation, the preschool education program and the organization of experiential activities being carried out in preschools in the Russian Federation.*

Keywords: *educational program, experiential activities, preschool children, Russian Federation*

MỘT SỐ BIỆN PHÁP TỔ CHỨC TRẢI NGHIỆM TRONG HOẠT ĐỘNG KHÁM PHÁ KHOA HỌC NHẪM PHÁT TRIỂN VỐN TỪ CHO TRẺ 5 – 6 TUỔI

Đặng Út Phụng

Trường Đại học Thủ đô Hà Nội

Tóm tắt: Hiện nay, thực tế giáo dục mầm non đã rõ ràng cho thấy sự quan trọng của việc thúc đẩy trải nghiệm trong quá trình tổ chức hoạt động học tập cho trẻ nhỏ, nhằm khuyến khích họ khám phá và hiểu sâu hơn về thế giới xung quanh. Tuy nhiên, cần nhấn mạnh rằng việc tổ chức trải nghiệm vẫn còn hạn chế, với nội dung thiếu sự phong phú và thiếu sự hấp dẫn đối với trẻ. Giáo viên thường gặp khó khăn trong việc lập kế hoạch và thực hiện các hoạt động trải nghiệm một cách linh hoạt, nhằm thúc đẩy sự phát triển phù hợp với từng cá nhân trẻ và tương thích với tình hình cụ thể tại trường, cấp học, hoặc khu vực. Điều này không chỉ dẫn đến việc không đánh giá đúng vai trò tích cực và quan trọng của trải nghiệm trong việc xây dựng nền tảng kiến thức cho trẻ trong quá trình họ tham gia vào các hoạt động khám phá khoa học. Trong nghiên cứu này, chúng tôi sẽ trình bày một số biện pháp cụ thể để tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong lĩnh vực khám phá khoa học, với mục tiêu thúc đẩy sự phát triển vốn kiến thức cho trẻ ở độ tuổi 5-6.

Từ khoá: Trải nghiệm, khám phá khoa học, vốn từ, trẻ 5-6 tuổi

Nhận bài ngày 10.01.2024; gửi phản biện, chỉnh sửa và duyệt đăng ngày 28.02.2024

Liên hệ tác giả: Đặng Út Phụng; Email: duphuong@daihocthudo.edu.vn

1. MỞ ĐẦU

Đối với trẻ “Ngôn ngữ có khả năng tuyệt vời là thúc đẩy sự phát triển mọi mặt trong sự phát triển của trẻ nói chung. Sự phát triển về mặt thể chất, xã hội, tình cảm và nhận thức thúc đẩy sự phát triển của ngôn ngữ nói và viết của trẻ” [1]. Ngôn ngữ có vai trò vô cùng quan trọng trong việc hình thành và phát triển cơ sở ban đầu của nhân cách. Ngôn ngữ là công cụ để hình thành, tích lũy và phát triển vốn hiểu biết của trẻ về cuộc sống xung quanh, là động lực để tư duy phát triển.

Đề trẻ có thể giao tiếp tốt, phát triển được khả năng nói mạch lạc thì một trong những nhiệm vụ quan trọng là mở rộng và phát triển vốn từ cho trẻ. Vốn từ là một trong những điều kiện để trẻ nói đúng, nói hay. Khó có thể hình dung được một đứa trẻ có khả năng diễn đạt mạch lạc, khúc chiết mà lại có một vốn từ nghèo nàn.